МАКУЛДАШЫЛДЫ

КР ӨКМнин райондук бөлүмүнүн башчысы

Ж.Матназаров

__________________ колу

«24»

2020 ж.

БЕКИТЕМИН

№33 Ж. Турусбеков атындагы

Орто мектептин директору – Жарандык коргонуу башчысы

__________ А.Мурзакулов.

колу

«24» декабрь 2021ж.

Жалпы билим берүү мектептин жарандык коргонуу планы

I бөлүм

Мектептин аймагында мүмкүн болуучу өзгөчө кырдаалдар, мектептин мүнөздөмөсү жана түзүлгөн кырдаалдарга кыскача баа берүү

1. Мектептин мүнөздөмөсү:
   (коопсуздук паспорттун негизиги маалыматтары)

Имараттардын, курулуштун жалпы аянты ***1318*** *кв.м. Мектептин жалпы аянты* ***2,20****га. Имараттын курулган жылы (эксплуатацияга)* ***2015-****ж. Мектептин аймагында жайгашкан объекттер боюнча маалымат (стадион, аянт ж.б.) Имараттардын, курулуштардын конструктвдүү тиби. Имараттардын, курулуштардын сейсмикалык туруктуулугу боюнча жөнүндө маалымат. Мектепке капремонт же модернизация өткөрүү жөнүндө маалымат. Эсептелген долбоордук) сыйымдуулугу (бир смендеги окуучулардын саны)* ***350****. Окуу сменде*ри *(****1*** *смена). Окуучулардын анык саны* ***350****окуучу, кыздар* ***169****, балдар****181****, аны ичинде:12 жашка чейин* ***248****, 17 жашка чейин* ***102.*** *Чоңдор* ***31*** *адам, анын ичинде:* ***21*** *аялдар,* ***10*** *эркектер.*

2. Табигый кырдаалдар пайда болгондо мектептеги жана анын аймактарындагы мүмкүн болуучу кырдаалга кыскача баа берүү:

   Мектеп өзгөчө кырдаалга кабылган беле (кабылган болсо, ӨК кесепеттери жөнүндө кыскача маалымат).

(Мүмкүн болгон кырдаалга баа берүү табигый кырсыктардын коркунучуна баа берүүнүн жана аларды талдоонун натыйжаларына жараша мүмкүн болгон ар бир өзгөчө кырдаалдын түрү боюнча жүзөгө ашырылат)

Мектеп сейсмикалык коркунчу бар зонда жайгашкан

Мектеп_____________коктуга жакын жайгашкан,сел коркунучу жаратат.

Мектепке ___ метр аралыкта өрт жана жарылуу коркунучун жараткан мунай жай жайгашкан.

3. Өзгөчө кырдаалдар пайда болгондо мектептеги жана анын аймактарындагы мүмкүн болуучу кырдаалга кыскача баа берүү: (Мүмкүн болгон кырдаалга баа берүү табигый кырсыктардын коркунучуна баа берүүнүн жана аларды талдоонун натыйжаларына жараша мүмкүн болгон ар бир өзгөчө кырдаалдын түрү боюнча жүзөгө ашырылат).

Жер титирөө

Каттуу жер титирөөлөрдүн пайда болуу коркунучуна аярлуулугу:

1. *Бардык имараттар, аймак курулуштар, мектеп жабдуулары,ошондой эле билим берүү, керектөө, социалдык, маданий жана багыттагы бардык мүлктөр.*
2. *Күндүз (07:00 баштап – 19.00 чейин): мектепте жана анын аймагында болгон бардык адамдар, тактап айтканда:6 жаштан 18 жашка чейинки **350** гө жакын окуучу балдар,алардын **48 %** кыздар;**31** чоңдор – мугалимдер жана тейлоо кызматчылары, алардын **67%** аялдар;*
3. *Кечкисин жана түнкүсүн (19:00 баштап - 07:00 чейин): мектепте жана анын аймагында болгон бардык адамдар, тактап айтканда:**1** адам, чоңдор, мектеп тейлоо кызматчыларынын ичинен.*

Сел жүрүү коркунучу

*Мектеп аймагынын аянты болжол менен **2,20** чарчы метр.Өзүнчө курулуш **3** жалпы көлөмү **165** куб метрге жакын спорт зал, материалы темир-бетондон жана кирпичтен, бетондон жана кирпичтен, фундаменти бекем.*

Бийиктиги ___ метр жана узундугу ___метр кирпичтен курулга тосмо.

*Туурасы **4** метр асфальтталган жол.*

*Бак-барактар: бийиктиги орто эсеп менен **10-12**-метрге жеткен **10** га жакын бак-дарак.*

Күндүз (07:00 баштап – 19:00): ушул мезгилде кокусунан ошол жерде болгон окуучулар жана чоңдор жана селдин жүрүшүн байкабай калган чоңдор жана окуучулар.

Мектептин жарылуу жана өрт чыгуу коркунучу

1. Мектептин бардык имараттар, аймак курулуштар, мектеп жабдуулары,ошондой эле билим берүү, керектөө, социалдык, маданий жана багыттагы бардык мүлктөр.

2. Күндүз (07:00 баштап – 19.00 чейин): мектепте жана анын

аймагында болгон бардык балдар, тактап айтканда:

- *6 жаштан 18 жашка чейинки* ***350*** *гө жакын окуучу*

балдар,алардын ***48%*** *кыздар;*

- ***31*** *чоңдор – мугалимдер жана тейлоо кызматчылары,*

алардын ***67%*** *аялдар;*

4. *Кечкисин жана түнкүсүн (19:00 баштап - 07:00 чейин):*

мектепте жана анын аймагында болгон бардык адамдар, тактап айтканда: ***1*** *адам, чоңдор, мектеп тейлоо кызматчыларынын ичинен.*

II бөлүм
Өзгөчө кырдаал коркунучу туулганда жана пайда болгондо аракеттенүү тартиби

(Өзгөчө кырдаалдардын ар бир түрү боюнча мүмкүн болгон кырдаалга баа берүүгө жараша аракеттенүү тартиби көрсөтүлөт)

1. Өзгөчө кырдаалдар коркунучу пайда болгондо иш-аракеттердин тартиби:

1.1. Жарандык коргонуунун мектеп, ата-энелер, авариялык-диспетчердик кызматтарынын персоналдарын жана окуучуларын кабарлоонун тартиби жана мөөнөттөрү:

- *Кандайдыр бир өзгөчө кырдаалдын күтүлүшү тууралуу радиодон, телевидениеден, кабарлоо пункттары же уюлдук телефон аркылуу кабар берилиши билдирилет 101,102, 112 ж.б.*
- *"Көңүл бургула" деген үн коштоосунда сиреналар аркылуу.*

1.2. Персоналды жана мектептин окуучуларын коопсуз жерлерге эвакуациялоону жүргүзүү тартиби жана мөөнөттөрү:

- *Имараттын биринчи кабатынан чыгып кетүү;*
- *Жогорку кабаттарда болгондо эшикти ачып, калкалануу үчүн бекем конструциялардын жанынан орун табуу;*
- *Жер титирөө токтоору менен имараттан чыгып кетүү;*
- *Имарттан чыккандан кийин дагы коопсуз алыс ачык жерлерге туруу;*

1.3. Мектеп персоналынын жана окуучулардын ичинен муктаж адамдарга (жабыр тарткандарга) биринчи жардам көрсөтүү тартиби жана мөөнөтү:

- *Жабыр тарткан окуучу же персоналдын абалын билүү;*
- *Денесинде сынык бар жогун аныктоо, кан аккан жерлерди токтотуу боюнча иш жүргүзүү;*
- *Жасалма ден берүү ыкмаларын жүргүзүү;*

1.4. Авариялык-куткаруучу жана башка кечиктирилгис иштерди жүргүзүүдө жарандык коргонуунун кесиптик күчтөрүнө колдон келишинче көмөк көрсөтүүнүн тартиби жана мөөнөттөрү:

- *Орто мектепте түзүлгөн куткаруу түзүмдөрү (кабарлоо группасы, коомдук тартипти сактоо звеносу, чалгындоо тобу, өрт өчүрүүчү группасы,*

санитардык-медициналык звеносу, жаш куткаруучу) райондук, шаардык түзүмдөрүнүн куткаруучуларына көмөк көрсөтүү;

- *Орто мектептеги түзүмдүн курамындагы куткаруучулар жеке өз коопсуздугун сактоо;*
- *Коопсуздук эрежелеринин талаптарын так сактап, аткаруу*

Директордун орун басары - ЖКну башчысы

Тиркеме №2

Орто мектептерде түзүлүүчү негизги түзүмдөр:

- Жарандык коргонуу штабы;
- Жарандык коргонуу комиссиясы;
- Көчүрүү комиссиясы;
- Куткаруу түзүмдөрү (кабарлоо группасы, коомдук тартипти сактоо звеносу, чалгындоо тобу, өрт өчүрүүчү группасы, санитардык-медициналык звеносу);
- Жаш куткаруучу.

Орто мектептерде негизги даярдалуучу иш кагаздар:

А. Мектеп директорунун-Жарандык коргонуу башчысынын "Жарандык коргонуу иш чараларын уюштуруу" жөнүндө буйругу.

Б. Жарандык коргонуунун пландары:
- ЖКнун негизиги иш чараларынын планы;
- орто мектептин ЖКну планы;
- ЖКну күнүн өткөрүү планы;
- Жаш куткаруучу отрядынын пландары.

В. Керектүү иш кагаздар жана башка материалдар:
- орто мектептин башкаруу курамынын кабарлоо схема;
- эвакуациялоо схемасы (эвакуация схемасы кабаттар боюнча);
- мектептин коопсуздук паспорту (так маалымат болуусу зарыл имараттын курулган жылы, кабаты, баш калкалоочу курулмалар, кызматкерлердин саны);

Кыргыз Республикасы
Жалал-Абад областы
Базар-Коргон району
Жусуп Турусбеков атындагы
№33 орто мектеби

Кыргызская Республика
Жалал-Абадская област
Базар-Коргонский район
учреждение общеобразовательная школа №33 ИМ. Жусуп Турусбекова

Калдаров көчөсү

Буйрук №110/5

17.02. 2021-ж № 18

КРнын 1994-жылдын 19-декабрындагы №858 ¨КыргызРеспубликасынын мекеме уюмдары жана иш каналары ыктыярдуу өрт түзүмдөрү¨жөнүндөгү токтомунун негизинде ,2020-2021-окуу жылына карата №33 Жусуп Турусбеков атындагы жалпы билим берүүчү орто мектебинде мугалимдердин жана штаттан сырткары өрт коопсуздугу боюнча инспекторлор тобу жана 11- класстын окуучуларынан арасында жаш өрт өчүрүүчү кошундары түзүү боюнча **буйрук кылам:**

1. Жусуп Турусбеков атындагы №33 жалпы билим берүүчү орто мектебинде өрттүн алдын алуу боюнча 9-10-класстар арасында класстык сааттар уюштурулсун.
2. Ата-энелер арасында өрттүн алдын алуу боюнча үгүт иштери жана өзгөчө кырдаалдар бөлүмүнүн кызматкерлерин катыштыруу.
3. Мектепте өртүн алдын алуу боюнча стенгазета чыгарылсын.
4. Мектепте окуучулар арасында өрттүн алдын алуу боюнча конкурстарды жана викториналарды уюштуруу 5-6-7- класстар арасында.
5. Мектепте өрт өчүрүүчү шаймандары. техникалары боюнча тааныштыруу.
6. Бул буйрукту РБББнө тапшыруу жагы КТИУ:Ж.Арзыбаевага милдеттендирилсин.
7. Бул буйрукту көзөмөлдөө жагы өзүмө калтырылсын.

Мектеп директору Мурзакулов А.

Кыргыз Республикасы
Жалал-Абад областы
Базар-Коргон району
Жусуп Турусбеков
атындагы
№33 орто мектеби

Кыргызская Республика
Жалал-Абадская област
Базар-Коргонский район
учреждение
общеобразовательная
школа №33 ИМ.Жусупа
Турусбекова

Буйрук № 140/6 Каба айылы

17.02. -2021-ж.

Өрт кырсыктарын алдын алуу жөнүндө .

Жусуп Турусбеков атындагы №33 жалпы билим берүүчү орто мектебинде өрт өчүрүүчү кошундарын түзүү жана штаттан сырткары инспектор дайындоо үчүн **буйрук кылам:**

1. Өрт кырсыгын алдын алуу боюнча ыктыярдуу өрт өчүрүү кошундарын төмөндөгүдөй курамы түзүлсүн.
2. Мугалимдер арасында ыктыярдуу өрт өчүрүү кошуна төмөнкүлөр бекитилсин.

1. Нурманбетов Зарылбек-соц педагог
2. Алымкулов Болотбек-тарых мугалими
3. Алдосов Жоомарт-дене тарбия мугалими
4. Калчекеев Нурбек-кыргыз тил мугалими
5. Мамантаев Торобек-завхоз
6. Борбиев Осконбай-качагар
7. Жолдошов Мамыт-качагар
8. Абдураимов Байыш-кароол.

3.Жогорку класстын окуучулары арасында өрт өчүрүүчү ыктыярдуу кошунуна төмөнкүлөр бекитилсин.

1. Айбек уулу Элмирбек-11-класс
2. Буркутбаев Давид-11-класс
3. Кенешов Жаныбай-11-класс
4. Талантбек уулу Байсейит-11-класс
5. Жоконов Марал-10-класс
6. Самсалиев Мырза-10-класс.

7.Чудуев Сыргабек-10-класс.

4. Өрт кырсыгынын алдын алуу Өзгөчө кырдаалдар бөлүмүнө штаттан сырткары инспектор болуп чарба башчы Мамантаев Торобекке дайындалсын.

5.Бул буйрукту 2021-жылдын 18-февралына чейин БРБББнө тапшыруу жагы Ж.Арзыбаевага милдеттендирилсин.

Мектеп директору Мурзакулов Абдумалик Байышович.

Жусуп Турусбеков атындагы №33 жалпы билим берүүчү орто мектебиндеги өрт кырсыктарынын алдын алуу озгочө кырдаалдар бөлүмүнө жардам берүү максатында түзүлгөн штаттын сырткаркы инспекторлору боюнча маалымат.

№	Мектептин аталышы	Аты жөнү	Ээлеген орду	Буйрук № күнү
1	№33 Жусуп Турусбеков атындагы орто мектеби	Мамантаев Торобек	Чарба башчы	№19 16.02.2021-ж.

КТИУ : Ж.Арзыбаева

лекция

МЕКТЕПТЕГИ ОРТ КООПСУЗДУГУ

Орт коопсуздук эрежелерин билиниз жана сактаныз.

Мектепте орт чыкса эмне кылышынар керек

Мектепте адам коп болгондуктан, аларды эвакуация кылуу, адамдарды коп кабаттуу уйлордон эвакуация кылууга караганда копубакытты алат. Ошондуктан мектепте орт чыкса ,кабыл алынган чараларды ыраатты менен колдонуу керек.Эгер силер ортту терезенин сыртынан корсонор, анда ал болмого кируугo аракет кылбагыла.Ачык эшик тутунду эле чыгарбастан, ошондой эле эвакуация кылууга да тоскоолдук кылат,кутулбогон жерден кошумча абанын кириши орттун чон ылдамдыкта орчушуно алып келет. Тезинен айгай которуп, катуу кыйкырып, орт жонундо билдируу керек. Орт жонундо жакын турган мугалимдерге же мектептин жумушчуларына билдиргиле, ал болсо адамдардын тез аранын ичинде мектептин имаратынын эвакуация кылуу чараларын корот.

Орт чыгаары менен тез арада «101»телефонуна чалып,ортко каршы кызматын чакыруу керек.

Ортко каршы кызматы келген маалга биринчи кезекте томонкулорду билуу зарыл;

-орт кайсыл болмодо болуп жатат;

-имараттын баары эвакуацияланганбы.

Орт учурунда мектептен эвакуациялоонун тартиби;

1.Айгай(тревога). Ар бир адам(окуучубу.мугалимби мектеп жумушчусубу)орт чыкканын байкагандан кийин.олку-солку болбостон орт жонундо айгай которуу керек.

2.Ортко каршы кызматын чакыруу. Ар кандай орттун чыгышы тууралуу,жадагалса кичине орт болсода,же орт жонундо шек туулса ортко каршы кызматына ыкчам ыкма менен кабарлоо керек.

3.Эвакуация.Окуучулар айгайды уккандан кийин оздорунун парталарынан туруп,класска жоопту мугалимдин корсотуусу менен бир-бирден классты таштап,чогулуу пунктарына баруу керек .Класстык болмонун жана эвакуациянын жолундагы эвакуция учурунда колдонулбай турган эшиктерди жабуу зарыл.

4.Чогулуу. Чогулуу жайы мурдатан макулдалышы керек.Чогулуу жайына келип ар бир класс,тарап кетпей,ошол жерде болуп турушу керек.

5 Атын айтып чакыруу.Окуучулар чогулуу жайына келеери менен тезинен атынан айтып чакырууну жургузуу керек.

Жалпы эрежелер.

№1- эреже. Жолдогу бардык эшиктерди жапкыла- муну менен силер орттун жолун торойсунар(жабык эшик орту 15мунот кармайт).

№2-эреже.Орттон качып баратып,орт жонундо бардыгына эскерткиле.

№3-эреже.Мугалимге орт жонундо кабарлагыла.

№4-эреже.Эвакуациялангыла!

№5-эреже.Уюлдук телефондордон»101»номерин терип,ортко каршы кызматына мектептин дареги жана озунор жонундо(фамилиясы,аты,атасынын аты,кайсыл класстын окуучусу)так маалыматты бергиле.

№6-эреже. Кайра артка кирбегиле- силер жолдо куйуп калышынар же истуу газгаууланышынар мумкун.

БАЗАР-КОРГОН РАЙОНДУК ОРТКО КАРШЫ МАМЛЕКЕТТИК КЫЗМАТ БОЛУМУ.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИШКАНАЛАРЫ, УЮМДАРЫ ЖАНА МЕКЕМЕЛЕРИ ҮЧҮН ӨРТ КООПСУЗДУГУНУН ЧАРАЛАРЫ ЖӨНҮНДӨ

Н У С К А М А

Бул нускама Кыргыз Республикасынын 1995-жылдын 8-февральындагы №33 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын өрт коопсуздук эрежелеринин негизинде иштелип чыкты жана Кыргыз Республикасынын аймагында жайгашкан ведомстволук караштуулугуна жана менчик формасына карабастан бардык объекттерди өрттөн коргоону камсыз кылуучу негизи документ болуп саналат.

АЙМАКТЫ КАРМОО

Ишкананын, уюмдун жана башкалардын аймагын, ошондой эле аларга тиешелүү аймактар ар дайым тазалыкта кармалып, өндүрүш калдыктарынан, күйгөн таштандылардан, кургак чөптөрдөн үзгүлтүксүз тазаланып туруусу зарыл.

Бардык имараттарга жана курулмаларга, өрт өчүрүүчү суу булактарына кенен кирип-чыгууга жол болушу камсыздалышы керек. Атайын автоунаа каражаттары (өрт өчүрүүчү автоцистерналар) жүрүүчү жол аларга тоскоол болбогудай абалда болуусу зарыл.

Ишканалардын аймагында ылайыктуу жазуулары жана белгилери бар таштанды таштоочу атайын чакалар, суу толтурулган идиштери менен жабдылган атайын бөлүнүп коюлган жайларда гана тамеки тартууга уруксаат берилет. Тамеки тартууга тыюу салынган аймактарда көрүнүктүү жерлерге атайын жазуулар же белгилер илинип коюлууга тийиш.

Коомдук жана калк жашаган имараттарда, администрациялык мекемелерде ж.б. бийликтин жергиликтүү органдарынын жана башкармалыктардын уруксатысыз ар кандай курулуштарды жүргүзүүгө тыюу салынат.

ИМАРАТТАРДЫ ЖАНА ЖАЙЛАРДЫ КАРМОО

Бардык өндүрүш, кампа, администрациялык коомдук көмөкчү имараттар ар дайым тазалыкта кармалып, өтмө жолдор, кире бериш, коридор жана тепкичтер ар кандай предметтер, эмеректер жана жабдуулар коюлбай бош турушу керек.

Өндүрүштүк, кампа, администрациялык, коомдук имараттарда өрт чыккан учурда адамдарды, материалдык баалуулуктарды эвакуациялоо пландары кабаттар боюнча илинип коюуга тийиш.

Эшиктерди, эвакуциялоо жолдорун кулпулоого же таптакыр жылчыксыз жаап салууга болбойт.

Смена бүткөндөн кийиништеген жерлердөөндүрүштүнөрттөнүп кетүүчүүкалдыктарын таштап кетүүгө тыюу салынат.

Имараттарда тамеки тартууга таштанды салуучу чакалар коюлган "Тамеки тартуучу жай"деген жазуулары бар атайын бөлүнгөн жайларда уруксат берилет. Электр

жылыткыч приборлорун коюуга атайын бөлүнгөн жерлерде гана уруксат берилет, эгер башка жерлерде коюлса, ага администрациянын жазуу жүзүндөгү уруксаты керек.

Курулуштарда жана имараттарда төмөнкүлөргө

ТЫЮУ САЛЫНАТ:

- Эвакуация жолдорунда өндүрүш жабдууларын,эмеректерди жана башка предметтерди орнотууга;
- жылыткыч электр приборлорун электр түйүнүнө туташтырып, кароосуз калтырууга;
- тамеки тартууга жана ачык жерлерде от жагууга;
- өрт өчүрүүчү каражаттарына жетүүчү жолду тосуп коюуга.

ЭЛЕКТР ОРНОТМОЛОРУН ЭКСПЛУАТАЦИЯЛОО

Бардык электр орнотмолору зымдардын биригип калуусунан жана башка туура эмес режимдерден атайын аппараттар менен корголушу керек.

Убактылуу коюлган темир мештерде электр түйүндөрүн орнотуу жана эксплуатациялоого тыюу салынат. Мында электр-монтаждоо иштерин жүргүзүүгө гана уруксат берилет.

Күйүүчү майлар болгон өндүрүш кампаларында жана соода имараттарында электр чырактары жабык же атайын корголуучу предметтер менен корголуусу керек.

Электр орнотмолорун жана электр түйүндөрүн эсплуатациялоо учурунда төмөнкүлөргө

ТЫЮУ САЛЫНАТ:

- кабелдерди жана электр зымдарын бузулган изоляциялары менен колдонууга;
- имараттарды жылытуу үчүн бузулган электр жылыткыч приборлорун колдонууга;
- электр кабелдерин жана зымдарын алардын учтарын изоляциялабай туруп түйүндө калтырууга;
- бузук электр орнотуучу буюмдарды колдонууга;
- электр зымдарына темир конструкцияларды тийгизүүгө жол берүүгө;
- кустардык өндүрүштө калибрсиз сактагычты электр тогунан коргонуу катары колдонууга.

ӨРТ ӨЧҮРҮҮЧҮ АЛГАЧКЫ КАРАЖАТТАР

Бардык имараттар жана курулмалар өрт өчүрүүчү алгачкы каражаттар менен камсыздалышы керек. Ишканалардын аймагында атайын алгачкы өрт өчүрүүчү каражаттарынын тобу менен өрт өчүрүүчү калкан орнотулушу керек. Объекттердеги орнотулган өрт өчүргүчтөр, заряддалган оң абалында иштетүүгө даяр болушу керек.

Өрт өчүрүүчү гидранттар жана өрт өчүрүүчү крандар ар бир алты айдан кем эмес мезгилде текшерилип турушу керек. Ички өрт өчүрүүчү суу түтүктөрүндөгү өрт өчүрүүчү крандар өрт өчүрүүчү өзөктөр жана колдомолор менен жабдылышы керек.

ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

Аракеттеги мыйзамдарга ылайык объекттердеги өрт коопсуздугун камсыз кылууга алардын жетекчилери,ал эми алар жок болуп калган учурда жетекчинини милдетин аткаруучулар жооптуу болушат.

Ар бир кызматкер ээлеген кызматына карабастан, атайын белгиленген өрт коопсуздугунун эрежелерин кынтыксыз сактоого, билүүгө жана аткарууга милдеттүү.

Ушул эрежелерди аткарбаган күнөөлүү кызмат адамдары укук бузуунун мүнөзүнө жана анын кесепеттерине карабастан, дисциплинардык, административдик жана сот тартибинде жоопко тартылат.

ӨРТ ЧЫККАН УЧУРДАГЫ АРАКЕТТЕР

Өрт чыккан учурда төмөнкүлөр жасалууга тийиш:

- Тез аранын ичинде өрткө каршы кызматына "101" номурлуу телефонго чалууга жана өрт чыккан объекттин атын, дарегин, аны билдирген адамдын аты-жөнүн толук билдирүүгө;
- имараттын ичинде болгон адамдарды эвакуациялоого;
- колдо болгон өрт өчүрүүчү каражаттар менен өрттү өчүрүп баштоого;
- Өрткө каршы кызматтын бөлүмдөрү келгенде өрт өчүрүлөрдүн жетекчисине өрт чыккан жерди, өрттүн таралуу жолдорун жана адамдарды эвакуациялоонун жыйынтыктары тууралуу билдирүү керек.

Лекция

Өрт кырсыгынын себептери.

Азыркы учурда өрт кырсыгы турак үйлөрдө, мекеме шиканаларда, мектептерде, мектепке чейинки мекемелерде жана башка курулуштарда катталууда. Өрт кырсыгынын чыгуу себептери, адамдардын отко шалаакылык жана камырабастык менен мамиле кылуусунан улам келип чыгууда.

Тактап айтканда ыргытып ташталган тамеки калдыгы, түйүндөргө сайылган боюнча унутулуп калган электр шаймандары, кароосуз калтырылган балдар, бузулган меш анчалык деле өзгөчөлүгү жоктой сезилет, бирок мына ушундан орду толгус кырсыктар болуп өтөт мекеме, уюмдар, турак үйлөр, мүлктөр күйүп, кээ бир учурда адамдар да каза болот.

Өрт кырсыгын канчалык эрте байкалса, аны өчүрүү да оңой болот. Акыркы мезгилдердеги өрт кырсыгынын тез өөрчүп, жайылып кетишине курулуш курууда өрт коопсуздук талаптарына жооп бербеген курулуш материалдарынын көп колдонулушу себепчи болууда.

Өрт чыккан учурда эмне кылуу керек?

Өрттү байкаар замат тезинен айгай көтөрүп, катуу кыйкырып, өрт жөнүндө башкаларга билдирип, токтоосуз түрдө 101 телефону аркылуу өрткө каршы кызматына кабарлап, алдын ала түзүлгөн эвакуация планына ылайык өрттөнүп жаткан имараттан адамдарды, мүмкүн болсо материалдык баалуулуктарды эвакуациялап, колдо болгон каражаттар менен өрттү өчүрүүгө киришүү керек.

Ошондой эле, мүмкүнчүлүк болсо, имараттын бардык эшиктерин жабылуусу абзел, муну менен сиз өрттүн жолун торойсуз. Себеби, жабык эшик өрттү 15 мүнөт кармайт.

Эгер сиз өрттү терезенин сыртынан көрсөңүз, анда ал бөлмөгө кирүүгө аракет кылбаңыз. Ачык эшик түтүндү эле чыгарбастан, ошондой эле эвакуация кылууга да тоскоолдук кылат, күтүлбөгөн жерден кошумча абанын кириши өрттүн чоң ылдамдыкта өөрчүшүнө алып келет.

Өрт учурунда зарыл түрдө:

- Өрт жөнүндө үн чыгаруучу сигналдар менен кабарлоо;
- Өрт жөнүндө 101 телефону боюнча кабарлоо;
- Адамдарды сактап, биринчи жардамдарды көрсөтүү;
- Колдо болгон каражаттар менен өрттү өчүрүүгө киришүү;
- Материалдык баалуулуктарды жана жаныбарларды эвакуациялоо.

Өрттө өчүрүүнүн ыкмалары:

- Жалындап күйүп жаткан нерсеге жууркан-төшөк менен, бышык кездеме же кийим менен жаап салуу;
- Жерге төгүлүп күйүп жаткан суюктуктарды кум же топурак менен;
- Күйүп жаткан эмеректерди жана буюмдарды суу төгүү менен.

Өрт өчүрүүчү каражаттар

Башка өрт өчүрүүчү каражаттарга караганда өрт өчүрүүчү баллондор (огнетушитель) бир топ жөнөкөйлүгү, эффективдүүлүгү менен айырмаланат.

Түрлөрү:

- углеккислоталык өчүргүч (углекислотный)
- порошоктуу өчүргүч (порошковый)

Углеккислоталык өчүргүч (углекислотный)

Углекислоталык өчүргүчтөр чарбалык обьектилерде, өндүрүш ишканаларында, транспорт каражаттарында, гараждарда, турак үйлөрдө жана башка жайлардагы абанын жетишсиздигин пайда кылганда өчүп калуучу түрдүү заттардагы өрттөрдү өчүрүүгө арналган. Углекислоталык өрт өчүргүчтөр суюк заттардын, газдардын, 10000 В чыңалуудагы электр жабдыктарында катталган өрт кырсыктарын өчүрүүдө колдонулат.

Углекислотанын өрт өчүрүү касиети өрт чыккан жерди муздатуу жана күйүү реакциясы токтоп калуу деңгээлине чейин чөйрөнүн абасынын концентрациясын күйбөөчү инерттүү зат менен аралаштырууда турат. Углекислоталык өчүргүчтөр 8-10 секунд убакыт иштөө менен андан катуу басымдын астында чыгуучу өрт өчүрүүчү каражат 2 м чейин жетет. Анын колдонуунун оң жагы өрт өчүрүлүп бүткөндөн кийин бууланып, из калтырбайт.

Порошоктуу өчүргүч (порошковый)

Порошоктуу өчүргүчтөр өрт өчүрүүнүн баштапкы каражаты катары катуу жана суюк заттардын, газ түрүндөгү заттардын, ошондой эле, 1000 В чыңалуу астындагы электр жабдыктарында катталган өрт кырсыктарын өчүрүүдө колдонулуп, щелочтуу жана башка ушул сыяктуу металлдардагы өрттөрдү өчүрүүдө колдонууга болбойт.

Колдонуу убактылары кыска болсо 1 өчүргүчтү 5 жолуга чейин колдонууга болот жана жалпы иштөө мөөнөтү 120 секундага чейин жетиши мүмкүн. Өчүргүчтүн колдонуу мөөнөтү 10 жыл жана 2 жылда 1 жолу техникалык кароодон өткөрүлүп турат. Өчүргүчтүн газ басымын текшерүү анын манометри аркылуу көрүү жолу менен жүргүзүлөт. Өчүргүчтүн он абалда болуусу үчүн манометрдин стрелкасы жашыл сектордо болуусу керек.

Орт коопсуздугунан сактануу эрежелери.

- Ачылып калган электр откоргучунун корсо кармабоо жана тийиштуу адамдарга билдируу.
- Имараттын ичинде стандарттык эмес электр приборлорун колдонбоо.
- Кагаз материалдары сакталуучу жайда куйгузуучу каражаттарды пайдаланбоо.
- Куйундунун жыты же тутундун белгилери байкалса мугалимдерге билдируу.
- Орт калканындагы куралдардын толук экендигин козомолдоп туруу.
- Узакка созулган конгуроо кагылса тез аранын ичинде имараттан чыгып кетуу.
- Мектептин тех кызматкерлери электр энергиясын колдонууда сак болуу.
- Мектептин кагагарлары электр шиттерин очуруп жандырууда жана от жагып жатканда этият болуу.
- Мугалимдердин уруксатысыз телевизор, двиди, жана башка тех каражаттарды жандырбоо.
- Ашпозчу техкызматкерлер электро печкаларды, холодилниктерди,кипттилникттердик колдонууда сак болуу.

Эскертуу.

- жогорудагы корсотулгон эрежелерди так аткаруу жана эреже менен кенири таанышуу.
- Эгерде жогорудагы белгиленгендерди так аткарбай кырсыкка кабылса ар ким озу керт башы менен жооп беруу.

Өрттөн этият бол!

Өрт! Бул соз кимди болсо да селт эттирбей койбойт. Себеби өрт адамдарга жаныбарларга коп зыяндарды алып келет.

Ар жылы турдуу кокустуктардан оттор чыгып уйлорду мектептерди жыйылган тоюттар жана башка нерселер куйуп кетет.

Адамдар, жаш балдар куйуп кеткен кокустуктар да болот. Булардын баары элге, олкобузго миллиондогон сом зыяндарды алып келет.

Өрт кайдан чыгат?

Өрт кобунчо адамдардын кайдыгерлигинен же өрт коопсуздугунан сактабагандыктан анын эрежелерин билбегендиктен келип чыгат.

Ошондуктан ар бир жан жана чон адам орттун чыгып кетишине жол бербей ар кандай жерде орт коопсуздугун сактоосу зарыл.

Ошондой эле орт чыкан жерди очурууго ,адамдар, жаныбарларды, жаратылыш байлыктарын сактап калууга, өрт өчүрүүчүлөргө /01/ ге кабар беруугo милдетуу.

Кобунчо балдардын орт чыгарып жиберген учурлары да кездешет.

Өрттун зыяндуулугун эске тутуп андан дайыма этият бололу!

Балдар орттун тилсиз жоо экендигин унутпагыла!

№33 Ж. Турусбеков атындагы
орто мектебинин кызматкерлерине
Техникалык коопсуздук боюнча
түзүлгөн журналы.

к/н	Кызматкердин аты-жөнү.	туулган жылы	Кызматы
1	Мамантаев Жоробек		Завхоз
2	Сапарова Динора		ашпозчу
3	Абдурахимов Бабыш		күзөт
4	Жолдошов Акмат		күзөт.

Техникалык коопсуздук боюнча милдеттери	Тааныштырылган күнү	Колу		4
		өткөрүп берген	өткөрүп алган	
Мектептеги бардык техникалык коопсуздукка, котельныйдын иштешине, электр провод зымдарына, автоматторго, өрт коопсуздугуна, ар түрдүү зыян келтирүүгө жайтарга, эшик-терезелердин сыныкторына, ушул-газдарга, монтаж иштерине толук жооп берет жана ошол жумуштарды аткарганда сак болот. Эгер кокустук болсо керт башы менен өзү жооп берет.	06.09.21.	[подпись]	М. [подпись]	2
Ашканада иштегенде (конфорка печкалардын, нан бышыруучу духовкалардын, камыр кылуучу аппараттардын, холодильниктин, аристондун, суу нагревун) иштешинен этият болот. Өчүрүп жандыруучу автоматтордон, розеткалардан сак болуу менен иш алып барат. Эгерде кокустук болсо керт башы менен өзү жооп берет. Техникалык коопсуздук эреже менен тааныштыы.	06.09.21.	[подпись]	М. [подпись]	
Мектепти агып-жатканда, светти өчүрүп-жандырганда, суук мезгилде котельныйдын иштешинен, электр проводдорунан, трансформаторду карагаида этият болот. Техникалык коопсуздук менен тааныштыы. Кокустук болсо керт башы менен өзү жооп берет.	06.09.21.	[подпись]	М. [подпись]	
Мектепти агып-жатканда, светти өчүрүп-жандырганда, суук мезгилде котельныйдын иштешинен, электр зымынан, трансформаторду карагаида этият болот. Техкоопсуздук боюнча тааныштыы, кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	06.09.21.	[подпись]	М. [подпись]	

к/н	Кызматкердин аты-жөнү.	туулган жылы	Кызматы
5	Мырзаев Токторбай		дворник
6	Мамантаева Алтынай		дворник
7	Насирдинова Сүйүмкан		техничка
8	Мурзаева Нургуйбүш		техничка

Техникалык коопсуздук боюнча милдеттери.	Тааныштырылган күнү	Колу: өткөрүп берген	Колу: өткөрүп алган	4
Айлана-чөйрөнү тазалаганда, эшик-терезени ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, ажаат канага хлор сепкенде, мусор өрттөгөндө, электр зымдарынан, ремонт мезгилинде этият болот. Техникалык коопсуздук эреже боюнча тааныштым. Эгер кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	06.09.21.	[signature]	[signature]	3
Айлана-чөйрөнү тазалаганда, эшик-терезени ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, ажаат канага хлор сепкенде, мусор өрттөгөндө, электр зымдарынан, ремонт мезгилинде ремонт иштеринен этият болот. Эгер кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет. Теккоопсуздук менен тааныштым.	06.09.21.	[signature]	[signature]	
Мектептин, коридорду, класстарды тазалаганда, эшикти ачып-жапканда, терезени тазалаганда, стол-стулду көтөргөндө, мусор өрттөгөндө, ысык суу-муздак суу алганда; светти өчүрүп-жандырганда, электр зымдарынан, өрт коопсуздугунан, ремонт иштеринен этият болот. Теккоопсуздук боюнча тааныштым. Кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	06.09.21.	[signature]	[signature]	
Мектептин коридорун, класстарды, тепкичтерди тазалаганда, эшикти ачып-жапканда, терезелерди тазалаганда, стол-стулду көтөрүп түшүргөндө, мусор өрттөгөндө, ысык суу-муздак суу алганда, светти өчүрүп жандырганда, электр зымдарынан, өрт коопсуздугунан, ремонт				

к/н	Кызматкердин аты-жөнү.	туулган жылы	Кызматы
	~~[illegible]~~ Техникалык коопсуздук боюнча тааныштым. Колдору		
9	Мусаева Бегайым		Техничка
10	Маматаев Сайдулла		жумушчу
11	Ырысбек кызы Шайыргул		Химия, физика мугалими жана лаборант.

Техникалык коопсуздук боюнча милдеттери.	Таанышкан күнү	Колу		4
		Өткөрүп берген	Өткөрүп алган	
иштеринен этият болот, Техникалык коопсуздук боюнча таанышты. Кокустук болсо өзү кеп башы менен жооп берет.	06.09.21.			4
Мектепти, коридорлорду, классты тазалаганда, эшик-терезелерди ачып жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, стол-стулду көтөрүп-түшүргөндө, ар кандай электр зымдарынан, ысык суу-муздак суу алганда, Мусор өрттөгөндө, Ремонт иштерин жүргүзгөндө этият болот. Кокустук болсо өзү кеп башы менен жооп берет. Техкоопсуздук эрежеси менен таанышты.	06.09.21.			
Мектепте жумуш аткарганда (парта-стол ремонтунда, электр шаймандары менен иштегенде, ремонт иштеринде, светти өчүрүп-жакканда, эшик-терезени ачып-жапканда, көр күрөгөндө, электр зымдарынан) этият болот, Техникалык коопсуздук боюнча таанышты. Кокустук болсо өзү кеп башы менен жооп берет.	06.09.21.			
Сабак мезгилинде(көргөзмө куралдарды колдонгондо, лабораториялык иштерди жүргүзгөндө, химия-физикалык реакцияларды көргөзгөндө, лабораториялык инвентарларды колдонгондо жана сактаганда, компютер менен иштегенде, светти өчүрүп-жандырганда, эшик-терезелерди ачып-жапканда,				

к/н	Кызматкердин аты-жөнү.	туулган жылы	Кызматы
12	Абдрахманова Гулнара		баштапкы класстын мугалими.
13	Пазил кызы Нурзада		баштапкы класстын мугалими.
14.	Олжобаева Нуржамал		баштапкы класстын мугалими.

Техникалык коопсуздук боюнча милдеттери.	Таанышкан күнү	Колу: өткөрүп берген	Колу: өткөрүп алган
ремонт иштерин жүргүзгөндө, электр проводдорун пайдаланганда) сак болот. Техкоопсуздук эрежелери менен таанышты. Эгерде кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.		
Окуучуларга сабак өткөндө, эшикти ачып-жапканда, терезени аарчып тазалаганда, светти өчүрүп-жандырганда, ар түрдүү конкурстарды өткөндө электр зымдарынан, компьютерди иштеткенде, ремонт иштерин жүргүзгөндө сак болот. Техникалык коопсуздук эрежелери менен таанышты. Эгерде кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.		
Окуучуларга сабак өткөндө, эшикти ачып-жапканда, терезени аарчып тазалаганда, светти өчүрүп-жандырганда, ар түрдүү конкурстарды өткөргөндө, электр зымдарынан, компьютерди иштеткенде, ремонт иштеринде сак болот. Техникалык коопсуздук эрежелери менен таанышты. Эгер кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.		
Окуучуларга сабак өткөндө, эшик, терезелерди ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, ар түрдүү конкурстарды өткөргөндө, электр зымдарынан, компьютерди иштеткенде, ремонт иштеринде, өрт коопсуздугунан, ар түрдүү кырсыктардан сак болот. Техникалык коопсуздук эрежелери менен таанышты. Эгер кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.		

к/н	Кызматкердин аты-жөнү.	туулган жылы	кызматы
15	Сапорова Нурзат		баштапгы класстын мугалими.
16	Мамасалиева Миинахат		баштапгы класстын мугалими.
17	Аралбаева Жазгул		баштапгы класстын мугалими.
18	Акимжанова Давлаткан		китепканачы

Техникалык коопсуздук боюнча милдеттери.	Тааныштырылган күнү	Колу: өткөрүп берген	Колу: өткөрүп алган	4
Окуучуларга сабак өткөндө, эшик, терезелерди өчүрүп-жандырганда, конкурсторду өткөндө, ремонт иштерин жүргүзгөндө, светти өчүрүп-жандырганда, компютерде иштегенде, электр зымдарынан, өрт коопсуздугунан этият болот. Техникалык коопсуздук боюнча тааныштыы. Эгерде кокустукка учураса өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.	[signature]	[signature]	6
Иш мезгилинде (эшик, терезелерди ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, ар түрдүү конкурсторды өткөргөндө, компютерде иштегенде, ремонт иштерин жүргүзгөндө электр зымдарынан, өрт коопсуздугунан) сак болот. Техникалык коопсуздук эрежелери менен тааныштыы. Эгерде кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.	[signature]	[signature]	
Иш мезгилинде (эшик, терезелерди ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, ар түрдүү конкурсторду өткөргөндө, компютерде иштегенде, ремонт иштерин жүргүзгөндө, өрт коопсуздугунан) сак болот. Техникалык коопсуздук эрежелери менен тааныштыы. Эгерде кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.	[signature]	[signature]	
Иш мезгилинде (эшик, терезени ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, конкурсторду өткөргөндө, компютерде иштегенде,				

к/н	Кызматкердин аты-жөнү.	туулган жылы	Кызматы
19	Исакова Аксана		Англис тил мугалими.
20	Мурзалимова Назгул		Кыргыз тил жана адабият мугалими.
21	Арапбаева Зейнеп		Орус тил мугалими.

Техникалык коопсуздук боюнча милдеттери.	Таанышкан күнү	Колу		4
		өткөрүп берген	өткөрүп алган	
ремонт иштерин жүргүзгөндө, өрт коопсуздугунан, электр зымдорынан) этият болот. Техникалык коопсуздук боюнча таанышты. Эгерде кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.	[signature]	[signature]	7
Жумуш мезгилинде (эшик, терезелерди ачып-жапканда, светти өчүрүп жандырганда, ар түрдүү конкурсторды өткөргөндө, компьютерде иштегенде, ремонт иштеринде, өрт коопсуздугунан, электр зымдорынан этият болот. Техникалык коопсуздук эрежеси менен таанышты. Эгерде кокустук болсо өзү кер башы менен жооп берет.	15.09.21.	[signature]	[signature]	
Жумуш мезгилинде (эшик, терезени ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, ар түрдүү конкурсторды өткөргөндө, компьютерде иштегенде, өрт коопсуздугунан, электр зымдорынан) сак болот. Эгерде кокустукка учураса өзү керт башы менен жооп берет. Техникалык коопсуздук эрежелери менен таанышты.	15.09.21.	[signature]	[signature]	
Жумуш мезгилинде (эшик, терезени ачып-жапканда, светти өчүрүп-жандырганда, ар түрдүү конкурсторду өткөргөндө, компьютерде иштегенде, өрт коопсуздугунан, электр зымдорынан) сак болот. Эгерде кокустукка учураса өзү керт башы менен жооп берет. Техникалык коопсуздук эрежелери менен таанышты.	15.09.21.	[signature]	[signature]	

к/н	Кызматкердин аты-жөнү.	туулган жылы	Кызматы
22	Колгенеев Нурбек		Кыргыз тил… мугалими-
23	Алымкулов Болотбек		Тарых муга… уюштуруучу…
24	Тойчокова Лира	13.02.1982	математик… мугалими.

Техникалык коопсуздук боюнча милдеттери	Таанышкан күнү	Колу: өткөрүп берген	Колу: өткөрүп алган	40
Жумуш мезгилинде (светти өчүрүп-жандырганда, эшик-терезени ачып-жапканда, ар түрдүү конкурстарды өткөзгөндө, компьютерди иштеткенде, ремонт иштерин жүргүзгөндө, өрт коопсуздугунан, электр зымдорынан) сак болот. Техникалык коопсуздук боюнча таанышты. Кокустука учураса өзү керт башы менен жооп берет.	15.09.21.	[signature]	[signature]	8
Жумуш мезгилинде (светти өчүрүп-жандырганда, эшик-терезелерди ачып-жапканда, ар түрдүү конкурстарды өткөргөндө, ремонт иштерин жүргүзгөндө, компьютерде иштегенде, өрт коопсуздугунан, электр зымдорынан) окуучулардын өмүрүн сактоо менен бирге өзү да сак болот. Эгерде кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет. Техникалык коопсуздук эрежелери менен таанышты.	15.09.21.	[signature]	[signature]	
Жумуш мезгилинде (светти өчүрүп-жандырганда, эшикти, терезени ачып-жапканда, ар түрдүү конкурстарды өткөргөндө, компьютерде иштегенде, ремонт иштерин жүргүзгөндө, өрт коопсуздугунан, электр зымдарынан) окуучулардын коопсуздугун сактоо менен бирге өзү да сак болот. Эгерде кокустук болсо өзү керт башы менен жооп берет. Техникалык коопсуздук эрежелери менен таанышты.	15.09.21	[signature]	[signature]	